

De wjukken út: Each op Europa

Europabeleid Gemeente Heerenveen

"De vleugels uitslaan: oog op Europa"

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. De context	4
2.1 Europese prioriteiten	4
2.2 Structuurfondsen en thematische fondsen	4
2.3 Noord-Nederland	5
2.4 Fryslân en Europa	5
3. Missie en visie	6
3.1 Missie	6
3.2 Visie	6
4. Beleidslijnen	7
4.1 Overlap beleidsagenda's Heerenveen en EU	7
4.2 Speerpunten	7
4.3 De focus	8
4.4 Link met de transitieagenda	10
4.5 Doelen	11
5. De beoogde inspanningen en randvoorwaarden	12
5.1 Europese activiteiten	12
5.2 De randvoorwaarden	12

1. Inleiding

Als gemeente worden we steeds meer geraakt door Europa. Zo'n 70% van alle Europese wet- en regelgeving heeft direct invloed op gemeenten. Daarnaast zijn er veel Europese fondsen en netwerken die als vliegwiel kunnen dienen bij de realisatie van onze maatschappelijke opgaven. In Heerenveen hebben we bewust de keuze gemaakt hier actief mee aan de slag te gaan. We zijn onderdeel van Europa en willen graag ons steentje bijdragen.

Europese samenwerking als middel, niet als doel

Kansen zijn er volop in de Europese Unie, maar het is van belang om daarin focus aan te brengen om de beschikbare middelen zo effectief mogelijk in te zetten. We moeten goed begrijpen wat onze gemeente te bieden heeft, waar we kansen zien en welke middelen daarvoor vereist zijn. Uiteindelijk zien we Europese samenwerking als een middel om onze ambities te verwezenlijken, niet als een doel op zich.

Samen staan we sterker

Vanuit Brussel is er ook betrokkenheid vanuit de gemeenten gewenst. Een aantal instanties van de Europese Unie zijn specifiek bedoeld om de stem van de regio te laten gelden, zoals het Comité van de Regio's en de Council of European Municipalities and Regions. Bepaalde strategische hoofdlijnen van de Europese Commissie, zoals verdere democratisering en de groene transitie, raken namelijk heel direct aan de gemeenten. Veel van deze uitdagingen zijn echter gemeente-overstijgend. Het loont dan ook om, waar mogelijk, onze bestaande netwerken in te zetten of nieuwe samenwerkingsverbanden aan te gaan om slagvaardiger te kunnen opereren op het Europese toneel.

Doel van deze beleidsnotitie

In deze notitie bepalen we welke Europese kansen wij willen benutten in het kader van ons beleid, en hoe we dat willen aanpakken. Hiervoor stellen we een missie en visie op, met daarop aansluitende doelen. We benoemen belangrijke uitgangspunten en duiden waar inzet en sturing nodig is. De notitie dient als middel om koers te bepalen in het complexe Europese speelveld, en om zodoende kansen te kunnen identificeren en benutten. Daarnaast heeft deze notitie een kaderstellende functie voor iedereen die binnen de gemeente Heerenveen te maken heeft met Europa.

2. De context

Voordat we onze speerpunten uiteenzetten is het zaak om eerst de context te schetsen.

2.1 Europese prioriteiten

De Europese Commissie heeft voor de ambtstermijn 2019-2024 de volgende prioriteiten geformuleerd. Deze zijn afgeleid van de Strategische Agenda van de Europese Raad en de besprekingen met de fracties in het Europees Parlement.

Een Europese Green Deal

De transitie naar hulpbronnenefficiënte, het behoud van de natuurlijke omgeving en het tegengaan van klimaatverandering.

Een Europa dat klaar is voor het digitale tijdperk

Het omarmen van digitalisering door te investeren in de vaardigheden van mensen, bedrijven, onderzoek en innovatie, en de bijbehorende juridische kaders.

Een economie die werkt voor de mensen

Het versterken en inclusiever maken van de EU-economie, o.a. door te investeren in werkgelegenheid, de bankenunie en de kapitaalmarktenunie.

Een sterker Europa in de wereld

Het sterker uitdragen van Europese kernwaarden en het versterken van betrekkingen met de buurlanden en partners.

Bevordering van onze Europese levenswijze

Het handhaven van grondrechten en de rechtsstaat, het aanpakken van veiligheidsrisico's, en het ontwikkelen van een systeem voor legale en veilige migratie.

Een nieuwe impuls voor Europese democratie

De democratische processen versterken door transparantie, integriteit en brede betrokkenheid.

2.2 Structuurfondsen en thematische fondsen

Om invulling te geven aan deze beleidsprioriteiten zijn er verschillende fondsen beschikbaar gesteld. Deze zijn globaal onder te verdelen in structuurfondsen en thematische fondsen. Structuurfondsen zijn bedoeld om welvaartsverschillen tussen regio's te verkleinen, en worden decentraal beheerd, in ons geval in Noord-Nederland. Voorbeelden zijn het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) en JTF, het fonds voor een rechtvaardige transitie. Thematische fondsen daarentegen zijn in eigen beheer bij de Europese Commissie, en richten zich op een breed palet aan thema's, van energietransitie tot onderwijs en cultuur. Horizon, Erasmus+ en LIFE zijn bekende voorbeelden.

2.3 Noord-Nederland

De Europese Commissie verzoekt elke regio een Regionale Innovatie Strategie voor Slimme Specialisatie (RIS3) te ontwikkelen, met als doel duidelijke prioriteiten vast te stellen en ervoor te zorgen dat de regio unieke bijdragen levert aan de hierboven genoemde prioriteiten. Door deze strategie kan de Europese Commissie zien hoe onze projecten zullen bijdragen aan het behalen van de doelstellingen. Het goedkeuren van een RIS3 is een vereiste om toegang te krijgen tot financiële steun uit de structuurfondsen.

RIS3 voor Noord-Nederland

Het inhoudelijk kader van deze fondsen wordt bepaald aan de hand van de RIS3. Het SNN heeft in samenwerking met de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe, en een aantal grote gemeenten, kennisinstellingen en ondernemers daarbinnen, deze RIS3 ontwikkeld voor de periode 2021-2027. De volgende transities staan daarin centraal:

- Transitie van Lineaire naar Circulaire economie
- Transitie van Fossiele naar Duurzame Energie
- Transitie van Zorg naar Positieve gezondheid
- Transitie van Analoog naar Digitaal

Er zijn binnen deze transities dus volop kansen voor innovaties die de regio versterken.

2.4 Fryslân en Europa

Uit een artikel van adviesbureau ERAC in 2019 blijkt dat Fryslân behoort tot de provincies die het minst profiteert van Europese fondsen. Vanuit die realisatie heeft de provincie de beleidsbrief "Fryslân en Europa" opgesteld, waarin het doel is geformuleerd om in de programmaperiode 2021-2027 minstens 130 miljoen euro aan Europese middelen in Fryslân te laten landen. Dit moet de provincie helpen om de brede welvaart te versterken. De focus ligt daarbij op de sterke punten in Fryslân: watertechnologie, circulaire economie, natuurinclusieve landbouw en de maritieme sector.

Europa Pact Fryslân

Om dat proces te ondersteunen is de Friese Projecten Machine (inmiddels Europa Pact Fryslân geheten) in het leven geroepen. Dit is een samenwerkingsplatform van de provincie, alle 18 Friese gemeenten en de kennisinstellingen NHL Stenden en Firda, gericht op informatieverstrekking over en ondersteuning bij Europese subsidieaanvragen. De Gemeente Heerenveen draagt financieel bij en heeft afgevaardigden in de Algemene Vergadering, de aanjaaggroep en de netwerkgroep van het Europa Pact.

Daarnaast hebben de Friese gemeenten afgesproken om ook vanuit de eigen organisaties Europeanisering aan te jagen. De Gemeente Heerenveen heeft sinds 1-1-2023 een kwartiermaker Europese Zaken in dienst die Europese projectontwikkeling vanuit de gemeente stimuleert.

3. Missie en visie

3.1 Missie

Wij geloven dat Europese samenwerking belangrijk is om gemeentelijke en regionale doelen te bereiken. Daarom werken we samen met lokale bedrijven en maatschappelijke organisaties in onze gemeente, evenals met regionale en Friese partners. Deze samenwerking helpt ons om effectiever en slagvaardiger op te treden.

We maken gebruik van *onze reputatie als (top)sportstad* om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken, zoals het bevorderen van *participatie* en *vitaliteit*. Daarnaast benutten we de economische kansen die voortkomen uit onze gunstige ligging als *toegangspoort tot het Noorden*. We vinden het belangrijk om een *efficiënte en duurzame logistiek* te waarborgen.

Bovendien is *circulariteit* een fundamenteel onderdeel van onze identiteit, en we streven ernaar om dit ook buiten onze landsgrenzen uit te dragen.

3.2 Visie

In een steeds verder globaliserende wereld zien we dat de Europese Unie veel invloed heeft op gemeenten. Wij zien dit als een kans en doen actief mee aan Europese projecten, sluiten ons aan bij relevante netwerken en oefenen invloed uit op Europees beleid wanneer dat nodig is.

We geloven dat een strategische en gerichte aanpak op de lange termijn vruchten zal afwerpen en dat Europese samenwerking bijdraagt aan het behalen van onze gemeentelijke doelen. Bovendien zorgt Europese samenwerking voor meer zichtbaarheid, kennis en een breder netwerk. Daarbij is het wel van belang dat we ons realiseren dat je eerst moet investeren voordat je resultaat kunt zien.

4. Beleidslijnen

4.1 Overlap beleidsagenda's Heerenveen en EU

Europese samenwerkingskansen voor Heerenveen liggen daar waar de beleidsprioriteiten elkaar overlappen, en waar reeds regionale samenwerkingsstructuren bestaan. Wanneer we de beleidsagenda's van Heerenveen en de Europese Commissie op elkaar leggen, dan zien we door de oogcharen een aantal overeenkomende lijnen.

Deze lijnen zijn *klimaatadaptatie, biodiversiteit, energietransitie, circulariteit, inclusie, democratisering, positieve gezondheid, arbeidsmarktvraagstukken* en *plattelandontwikkeling*. Daarnaast willen we in de Europese positionering van Heerenveen ook rekening houden met het specifieke profiel van de gemeente. Een uitgangspunt is namelijk ook dat we in onze Europese activiteiten niet alleen halen, maar ook brengen.

Het loont vaak om te zoeken naar cross-overs, zeker bij onderwerpen die niet vaak besproken worden in Europese context, zoals sport en logistiek. Sport krijgt vanuit Europees perspectief meer aandacht als het wordt gezien als middel voor burgerparticipatie en het stimuleren van een goede gezondheid. De logistieke sector wordt interessanter wanneer de nadruk wordt gelegd op connectiviteit, verduurzaming en digitalisering.

4.2 Speerpunten

Op basis van bovenstaande worden de volgende thema's centraal gesteld in deze beleidsagenda:

Toonaangevend in circulaire samenleving: De circulaire transitie is dat we niet meer in bezit denken, maar in gebruik. De samenleving gaat naar een deeleconomie en inwoners hebben steeds minder restafval. Daarnaast willen we als gemeentelijke organisatie toonaangevend zijn in circulariteit middels inkoop en beleid. We werken samen met Vereniging Circulair Fryslân aan onze doelstellingen.

In de gehele keten wordt samengewerkt aan een sluitende kringloop. Zo werken we op het gebied van circulaire plastics zijn we in Heerenveen koplopers. We werken aan een economisch model dat is ingericht op hergebruik en waarin afval niet meer bestaat. Dit dragen we actief uit, ook in Europa. Dit blijkt onder meer uit ons innovatieve en coherente bedrijvencluster rondom circulair plastics met o.a. het Nationaal Testcentrum Circulaire Plastics en de Noord-Nederlandse samenwerking in Chemport en Greenwise.

(Top)sport en voeding als motoren voor gezond welzijn: Dit brengt een aantal beleidsthema's en speerpunten samen. Topsport geeft kleur aan Heerenveen en dient bij uitstek als uithangbord van de gemeente. Als sportgemeente kunnen we een inspiratiebron zijn voor jong en oud om te sporten en bewegen, zoals ook beschreven in ons Lokaal Sportakkoord. In de visie op welzijn gaan we uit van positieve gezondheid, waarbij de nadruk ligt op voorkomen i.p.v. genezen. Dat neemt niet weg dat er soms blessures ontstaan bij sporten, waardoor sportgeneeskunde ook een belangrijk, aansluitend onderwerp is. Daarnaast kan sport de burgerparticipatie positief beïnvloeden, en een drijvende kracht zijn voor de bedrijvigheid in de voedings- en zorgsector.

Duurzame mobiliteit en logistiek: Als poort van het Noorden is Heerenveen een belangrijk knooppunt met een grote logistieke sector. Er liggen ingrijpende uitdagingen op het gebied van mobiliteit, waaronder energietransitie, digitalisering en verduurzaming. Om een aantrekkelijk vestigings- en ondernemingsklimaat te blijven bieden aan het bedrijfsleven, moet actief ingezet worden op deze uitdagingen.

Biodiversiteit en klimaatadaptatie: We willen leven in een gemeente met een optimale diversiteit aan inheemse dieren- en plantensoorten, en een gezonde balans tussen mens, milieu en economie. De afname van de biodiversiteit, bodemdaling en verslechterde waterhuishouding zijn voelbaar, in de veenweiden in het bijzonder. Tegelijkertijd heeft de klimaatverandering ons voor grote opgaven gesteld. We streven daarom naar weerbare ecosystemen, en naar bestendigheid tegen extremer weer zoals droogte, hitte en clusterbuien.

Vitale en groene kernen: We willen de leefbaarheid van en sociale cohesie in onze kleinere kernen op peil houden en waar mogelijk versterken, en de regiofunctie van onze grotere kernen versterken. Allemaal vanuit de mienskipsgedachte, en met als uiteindelijke doel het welzijn van de inwoners.

Blijvend de banenmotor van Fryslân: Hier richten we ons op de sterke economische positie van Heerenveen in de regio, bijv. door te blijven werken aan een gunstig vestigingsklimaat, maar tegelijkertijd op de grote uitdagingen in de arbeidsmarkt. Er is een relatief hoge werkloosheid in de gemeente, terwijl onze ondernemers juist krapte ervaren. We willen dat iedereen een passende baan kan vinden en streven naar een optimale aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt van de toekomst. Overheid, onderwijs en bedrijfsleven werken samen aan deze werkgelegenheidsvraagstukken.

Doorsnijdende thema's

Buiten deze speerpunten zijn er een aantal doorsnijdende thema's te onderscheiden die terugkomen in meerdere speerpunten. Dit zijn:

- **Energietransitie.** We willen af van fossiele energiebronnen. Dit heeft gevolgen voor de fysieke inrichting van onze leef- en werkomgeving. De druk op de capaciteit van hernieuwbare energie is bovendien toegenomen.
- **Inclusie.** De gemeente bevordert een gevarieerde en inclusieve leef- en werkomgeving, waarin geen plek is voor discriminatie.
- **Democratisering/participatie.** We willen onze strategische opgaven samen met inwoners, bedrijven en partners aanpakken. Burgerinitiatieven en brede participatie worden ondersteund en aangemoedigd.

4.3 De focus

We kunnen niet op alle benoemde thema's evenveel tijd en energie investeren. Het is zinvol een rangorde aan te brengen in het potentieel van deze thema's. Dit wordt gedaan op basis van een viertal factoren, namelijk:

- de reeds bestaande regionale samenwerkingsstructuren;
- het onderscheidende profiel van de gemeente;
- de prioriteit die er vanuit de Europese Unie aan wordt gegeven en
- de mate waarin er bedrijvigheid is op dit thema en maatschappelijke organisaties en de bewoners zijn aangehaakt.

In tabel 1 zijn de thema's op deze factoren geanalyseerd.

	Samenwerkings structuren	Europese prioriteit	Profiel gemeente	Bedrijfsleven / maatschappij
Circulariteit	++	++	++	+
(Top)sport-voeding-welzijn	+	+	++	++
Logistiek / mobiliteit	0	+	++	++
Biodiversiteit / klimaatadaptatie	0	++	-	0
Vitale en groene kernen	+	0	0	+
Banenmotor	+	-	+	++
Energietransitie	+	++	0	0
Inclusie	0	+	0	0
Democratisering / participatie	0	+	0	+

Tabel 1. Europees potentieel van de geormerkte thema's.

Er wordt nu een duidelijk beeld zichtbaar. De eerste drie speerpunten (*toonaangevend in circulariteit, (top)sport en voeding als motoren voor gezond welzijn en duurzame mobiliteit en logistiek*) hebben het grootste potentieel en zien wij dan ook als primaire thema's, en de laatste drie (*biodiversiteit en klimaatadaptatie, vitale en groene kernen en blijvend de banenmotor van Fryslân*) als secundaire thema's.

Primaire thema's willen wij als voorloper aangaan, waar mogelijk vanuit en met regionale samenwerkingsgremia zoals Chemport. Bij secundaire thema's bevinden we ons in een breder 'peloton'. Dit onderscheid tussen belangrijke en minder belangrijke thema's moeten we ook in onze samenwerking met Europa zien vorm te geven. Als we voorop willen lopen, is het soms nodig om projecten zelf te initiëren en te coördineren, en een leidende rol te spelen in Europese kennisnetwerken. Als volger daarentegen is het vaak beter om deel te nemen aan een project zonder penvoerder te zijn. Deze rol past ons wellicht ook beter in de beginfase waarin we nog weinig ervaring hebben met Europese samenwerking. Het is verstandig om eerst een aantal keren deel te nemen aan projecten voordat we een leidende rol op ons nemen. Door ons te positioneren in passende Europese netwerken kunnen we geschikte partners vinden en ons laten inspireren.

Voor de secundaire thema's zijn minder middelen nodig om ze te organiseren. Om te bepalen of we binnen een bepaald thema deelnemen aan een project zetten we een beslisboom in werking. Hierin wordt een idee of voorstel getoetst aan het bestaande beleid, budget en capaciteit. Het kan vervolgens worden voorgelegd aan de betrokken portefeuillehouder en teamleider, en waar nodig aan de directie of het college. Zo kunnen we ons gericht inzetten voor deze thema's, maar lopen we geen kansen mis.

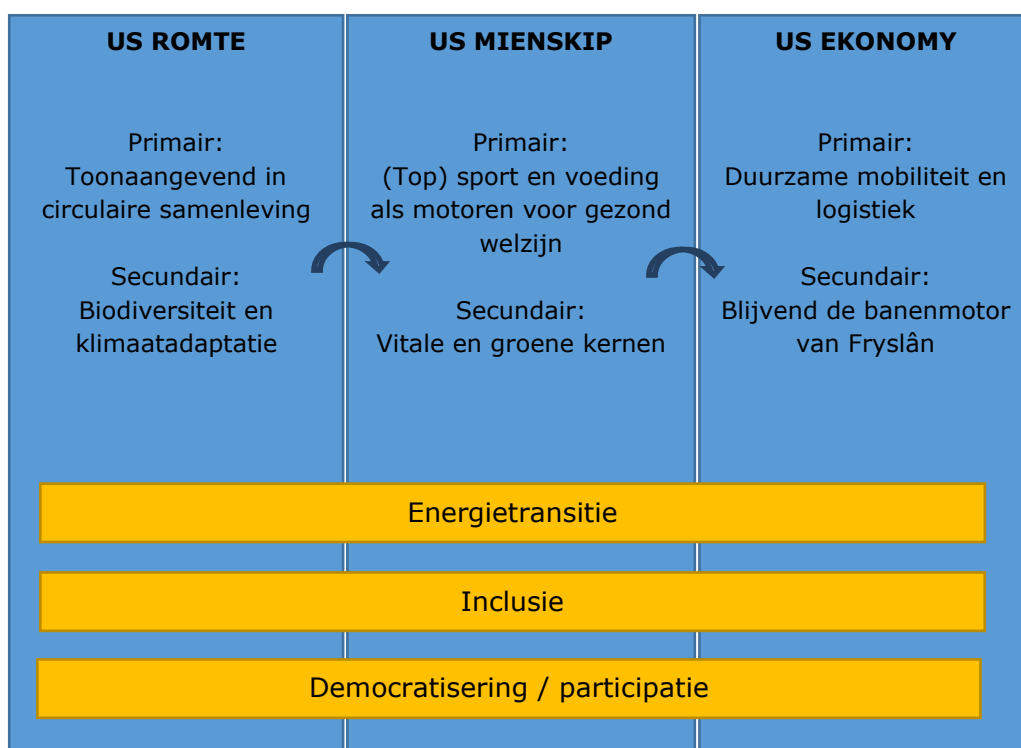
Verder moet er benadrukt worden dat een strategische focus Europese samenwerking op andere, niet benoemde domeinen niet hoeft uit te sluiten. Bijv. op het gebied van cultuur, onderwijs, jongerenwerk, gezondheidszorg en ruimtelijke inrichting zijn er volop Europese kansen, vooral als die gekoppeld worden aan overkoepelende doelen als inclusie en duurzaamheid.

Er zijn verschillende niveaus van betrokkenheid te onderscheiden.

- a) *Proactieve inzet*: Om resultaat te behalen investeren we mankracht en financiële middelen. Kansen worden proactief benut.
- b) *Samenwerken op kansen*: we nemen gericht deel aan samenwerkingsverbanden wanneer er zich passende kansen voordoen. Onze rol zal eerder volgend zijn dan leidend. We onderhouden onze netwerken zodat we geen kansen missen.
- c) *Volgen*: We monitoren Europese ontwikkelingen op beleidsterreinen met een Europese dimensie. Onze benadering op dit niveau is relatief passief. Indien nodig kunnen we inspringen op een kans, of bijsturen.

Logischerwijs lenen de primaire thema's zich vooral voor betrokkenheidsniveaus a en b, secundaire thema's vooral voor niveaus b en c en niet benoemde thema's voor niveau c. De beslisboom wordt in werking gesteld indien er zich kansen voordoen voor secundaire en niet benoemde thema's.

Schematisch ziet bovenstaande er als volgt uit:

Figuur 1. Beleidslijnen Europese agenda Heerenveen.

4.4 Link met de transitieagenda

Er is ook een koppeling te leggen naar de programma's en transitieagenda die zijn ontstaan uit het Heerenveense coalitieakkoord 2022-2026. Zie tabel 2. De meeste speerpunten zijn direct te koppelen aan één van de zeven transities. Bij de kernthema's gericht op mobiliteit en werkgelegenheid is deze koppeling alleen indirect of niet te

leggen. De banenmotor komt echter wel uitgebreid aan bod in het coalitieakkoord en de raadsagenda, terwijl de verduurzaming van mobiliteit in de Omgevingsvisie 2020-2030 aan de orde komt.

	Speerpunten	Koppeling met beleid
Kernthema's	Toonaangevend in circulaire samenleving	Circulaire transitie, coalitieakkoord, raadsagenda, omgevingsvisie
	Biodiversiteit en klimaatadaptatie	Ruimtelijke transitie, coalitieakkoord, raadsagenda, omgevingsvisie
	Vitale kernen	Ruimtelijke transitie, coalitieakkoord, omgevingsvisie, economisch beleid
	(Top)sport en voeding als motoren voor gezond welzijn	Zorgtransitie, coalitieakkoord
	Blijvend de banenmotor van Fryslân	Raadsagenda bestaanszekerheid, coalitieakkoord, economisch beleid
	Duurzame mobiliteit en logistiek	Omgevingsvisie
Doorsnijdende thema's	Energietransitie	Energietransitie, coalitieakkoord, raadsagenda, omgevingsvisie
	Inclusie	Sociale transitie, coalitieakkoord
	Democratisering / participatie	Overheidstransitie, coalitieakkoord, omgevingsvisie

Tabel 2. Speerpunten vs. transitieagenda.

4.5 Doelen

Op basis van bovenstaande kunnen nu concrete doelen worden gesteld.

In 2027:

- Neemt de gemeente Heerenveen actief deel aan minimaal 2 Europese projecten binnen elk primair thema, waarvan minimaal één als penvoerder, en aan minimaal één Europees project binnen elk secundair thema.
- Is de gemeente Heerenveen in deze domeinen een zelfbewuste speler op het Europese toneel, en vergroot het haar zichtbaarheid buiten de landsgrenzen.
- Wordt er binnen de primaire thema's actief geparticipeerd in Europese kennisnetwerken door inhoudsdeskundige ambtenaren, en, waar passende kansen zich voordoen, ook binnen de secundaire thema's.
- Wordt bij de ontwikkeling van nieuw gemeentelijk beleid en in de contacten met het bedrijfsleven het Europese perspectief standaard meegenomen.
- Stimuleert de gemeente Heerenveen het benutten van Europese kansen actief bij bedrijven en maatschappelijke partners.
- Bestaat er binnen de organisatie, en in ieder geval bij de beleidsadviseurs en bestuurders, duidelijkheid over de kansen die zich binnen onze speerpunten voordoen in de EU.
- Benut de gemeente Heerenveen actief haar regionale en interregionale partnerschappen om gehoord te worden op het Europese toneel.

5. De beoogde inspanningen en randvoorwaarden

5.1 Europese activiteiten

Bovengenoemde speerpunten kunnen gestalte krijgen door verschillende activiteiten. Uiteraard streven we naar het *ontsluiten van Europese fondsen* voor lokale, regionale of internationale projecten in de gemeente. In vergelijking met nationale en provinciale subsidies, onderscheiden Europese subsidies zich door een meer uitgebreide voorbereidingsperiode, een langere duur, een duidelijkere focus op specifieke onderwerpen en een grotere nadruk op innovatie en brede toepasbaarheid. Ook wordt bij Europese projecten vaak de voorwaarde van aanvullende financiering gesteld.

Daarnaast *positioneren* en *profileren* we ons actief in Europese netwerken en evenementen. Daarin delen we kennis en vormen we strategische partnerschappen die ons verder helpen. Voor Europese projecten geldt namelijk vaak dat er internationale consortia gevormd moeten worden.

Ook kunnen we vanuit de slagkracht en het volume van deze netwerken effectiever *Europees beleid beïnvloeden*, al zal daar in de beginfase niet de nadruk op komen te liggen. Niet alleen is dit een kwestie van de lange adem, maar bovendien is er meestal kritische massa nodig om gehoord te worden in Brussel. Die krijgen we door samenwerking met onze strategische partners, en door de kennisnetwerken waar we ons bij aansluiten.

Tot slot kunnen we door actief in te zetten op Europese samenwerking de Europese *mindset* in de gemeente vergroten, en opgedane kennis goed borgen. Dat betekent dat Europees denken en werken structureel wordt ingebed in de organisatie en bestuur, om zodoende over de hele breedte te kunnen profiteren van Europese kansen. We voorzien daarbij een leercurve voor onze organisatie. Niet alles zal meteen lukken. Die leercurve willen we stimuleren door te investeren in kennisopbouw over de Europese Unie en projectontwikkeling. Uiteindelijk moet de Europese component een vanzelfsprekend en systematisch onderdeel worden van het werk, planning, coördinatie en samenwerking.

5.2 De randvoorwaarden

Deze activiteiten kunnen worden uitgevoerd wanneer we een aantal randvoorwaarden in acht nemen.

De organisatie

De eerste voorwaarde is een brede betrokkenheid in de ambtelijke organisatie en bestuur. Daaraan gerelateerd streven we naar een goede organisatorische inbedding van onze Europese doelen.

Er wordt capaciteit vrijgemaakt voor de speerpunten. Het voordeel is dat er, zoals uiteengezet in 4.4, sterke links zijn naar bestaand beleid. Hiervoor is vaak al capaciteit beschikbaar gesteld, en zijn er al programmaleiders, betrokken ambtenaren en ambtelijke en bestuurlijke opdrachtgevers. De speerpunten uit deze beleidsnotitie zullen ook worden gekoppeld aan inhoudsdeskundige ambtenaren en opdrachtgevers. De kwartiermarker overziet het geheel, ondersteunt waar mogelijk en beschikt over een werkbudget.

Het netwerk

Succes in Europa behalen we niet alleen. We moeten kritisch zijn op de schaalgrootte van Europese activiteiten en hoe dat past bij onze gemeente. Waar mogelijk en zinvol trekken we gezamenlijk op met partijen in de regio en provincie, maar ook daarbuiten. Te denken valt aan de F4 gemeenten, Regio Deal Zuidoost-Friesland, Innovatiepact Fryslân, NOM, VFG, Chemport, Greenwise en kennisinstellingen. We benutten ook de expertise en ondersteuning van het Europa Pact, zoals de voucherregelingen en kennisdelingssessies.

Ten slotte is het ook van belang om partnerschappen over de grens aan te gaan met partijen die aan vergelijkbare uitdagingen werken, of juist complementair zijn. Met deze partners kunnen consortia worden gevormd voor Europese projectaanvragen. Voor het versterken van ons netwerk benutten we actief Europese kennisnetwerken.

Het proces

Het onderhouden van relaties, het participeren in netwerken en het verzilveren van financieringskansen is een kwestie van de lange adem en vraagt een meerjarige inzet. Het adagium 'zaaien voor oogsten' is dan ook van toepassing. De meetbaarheid van resultaten op de wat kortere termijn is dan ook niet eenvoudig.

We hanteren een beleidshorizon van 4 jaar (2024-2027). Het eindpunt in 2027 hangt samen met onder meer de einddatum van de huidige RIS3, de programmaperiode van de provincie Fryslân en het Meerjarig Financieel Kader van de Europese Commissie. Het voeren van Europees beleid en het identificeren van Europese kansen is echter een iteratief proces. Zeker omdat we aan het begin staan van een reis waarvan de route en de eindbestemming nog onduidelijk zijn, is het van belang om de flexibiliteit te behouden en in te kunnen springen op ontwikkelingen die gaandeweg op ons pad komen.

Juist omdat we nog in de opstartfase zitten is het zinvol om regelmatig te monitoren en evalueren, en van daaruit bij te stellen. In plaats van een vooraf vastgestelde uitvoeringsagenda houden we daarom een 'levend' portfolio bij van Europese activiteiten. Deze kan tevens worden gebruikt in de periodieke rapportages naar portefeuillehouder (maandelijks), college (halfjaarlijks) en raad (jaarlijks).

Colofon

Opdrachtgever: Gemeente Heerenveen
Opdracht: Beleidsnotitie Europa
Datum: 31/10/2023
Auteur: Steffen Fokkema